

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/37/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4118203445
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 03. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Kálmánová, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4118203445.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD. a sudcov JUDr. Vladimíra Novotného a JUDr. Jarmily Pogranovej, v právnej veci žalobcu: W. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. - M. tr. XX/X, zastúpený: Mgr. Jozef Slíška, advokát, so sídlom Nitra - Coboriho 2, proti žalovanému: Slovenská republika, za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom Bratislava - Štúrova 2, IČO 00166481, o zaplatenie sumy 24.100 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 25C/26/2018-100 zo dňa 13. novembra 2018 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie odvolaním napadnutej vyhovujúcej časti potvrdzuje.

Žalobcovi priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%, o výške ktorého rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 8.761,24 eura s 5,25% úrokom z omeškania ročne od 21.02.2018 do zaplatenia všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia a vo zvyšku žalobu zamietol. Žalovanému náhradu trov konania podľa § 255 ods. 2 CSP nepriznal, keď posudzujúc nárok výlučne z pohľadu úspešnosti strán k predmetu žaloby mal za to, že strany boli pomerne úspešné. Z celkovej žalovanej sumy 24.100 eur priznaná suma 8.761,24 eura predstavuje 36,35%. Žalovaný tak bol prevažne úspešnejší, avšak žiadne trovy mu nevznikli.

1.2. Rozhodnutie vo veci samej právne odôvodnil ust. článkov 19 ods. 1, 2., 46 ods. 3, 50 ods. 1 - 3, 154c ods. 1 Ústavy SR, čl. 5 ods. 5, čl. 6 ods. 1, čl. 8 ods. 1, 2, čl. 13, čl. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, § 11, § 13 ods. 2, 3, § 442 ods. 1 Obč.zák., § 4 ods. 1, - 3, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1,2, § 17 ods. 1 - 4, § 18 ods. 1 - 3, § 27 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých, § 13 zákona č. 274/2017 o obetiach trestných činov celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy, § 12 ods. 1, 3, 6, § 14 ods. 2, 3, 4, 5, 8 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

1.3. Konštatoval, že žalobca sa podanou žalobou domáha náhrady škody 4.100 eur a náhrady nemajetkovej ujmy 20.000 eur dôvodiac tým, že uznesením vyšetrovateľa ČVS ORP-291/OEK-NR-2012 zo dňa 17. 05. 2012 bolo voči nemu začaté trestné stíhanie pre prečin sprenevery za to, že dňa 08.01.2012 neoprávnene, bez vedomia zodpovedných osôb, uskutočnil prevod sumy 3.000 eur na účty iných osôb, teda použil prostriedky na iný účel ako boli určené. Voči uzneseniu podal sťažnosť, vyšetrovateľ ho na základe rozhodnutia prokuratúry opätovne obvinil z prečinu. Prokuratúra dva krát sťažnosť žalobcu zamietla a dňa 10.06.2013 podala na súd obžalobu. Okresný súd v konaní sp. zn.

5T/71/2013 najskôr trestným rozkazom, potom rozsudkom uznal žalobcu vinným a uložil mu peňažný trest 1.500 eur. Krajský súd v Nitre rozhodnutie zrušil. Okresný súd opätovne uznal žalobcu vinným, následne odvolací súd rozsudkom z 15. 03. 2017 sp. zn. 2To/76/2016 rozhodnutie prvostupňového súdu zrušil a žalobcu oslobodil z dôvodu, že skutok nebol trestným činom. Za obhajobu v trestnom konaní žalobca zaplatil sumu 4.100 eur a uplatnil si tiež náhradu nemajetkovej ujmy v sume 20.000 eur, keď žalovaný mu listom doručeným 20.02.2018 oznámil, že jeho nárok neuznáva.

1.4. Súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo 53/93 zo dňa 28.06.1993, ktorým bolo prejedikované, že ten, proti ktorému bolo trestné stíhanie zastavené alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má pri splnení ďalších zákonných predpokladov podľa ustanovenia §§ 1 až 4 zák. č. 58/1969 Zb. zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Takéto právo má aj vtedy, ak v súvislosti s rozhodnutím orgánu činnom v trestnom konaní, ktoré nie je v súlade so zákonom, vynaložil náklady na trovy nutnej obhajoby a to bez zreteľa na to, či mu bol obhajca ustanovený alebo si ho zvolil sám. Vzhľadom na zmenu zákonnej úpravy sa to vzťahuje aj na zákon č. 514/2003 Z.z. i s poukazom na rozhodnutie NS SR sp. zn. 4 MCdo 15/2009 zo dňa 18.10.2010 podľa ktorého rovnaké dôsledky ako zrušenie nezákonného uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, má tiež rozhodnutie o zastavení trestného stíhania vydané z dôvodu, že sa nepotvrdil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným. Z rozsudku NS ČR sp. zn. 1Cz 41/1990 vyplýva, že v prípade oslobodenia obvineného sa považuje rozhodnutie o vznesení obvinenia, za nezákonné. Podľa nálezu ÚS SR sp. zn. I. ÚS 320/2016 zo dňa 07.07.2016 pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia je rozhodujúce či sa podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Ak bolo trestné stíhanie zastavené z dôvodu, že skutok nie je trestným činom, uznesenie ktorým bolo vznesené obvinenie je vždy nezákonné, zasahujúce do základných práv jednotlivca. Z dôvodu objektívnej zodpovednosti za výsledok trestného konania sa celé trestné stíhanie proti žalobcovi považuje za nezákonné. Za spôsobenú škodu zodpovedá štát. Orgánom konajúcim vo veci náhrady škody v mene štátu je GP SR (rozsudok NS SR sp. z. 8Cdo 289/2014 zo dňa 14.10.2015). Podľa § 4 ods. 1, písm. f), zák. č. 514/2003 Z. z., o veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní, alebo správnom konaní. Zodpovednosti sa žalovaný nemôže zbaviť, lebo prokurátor nezrušil uznesenie o vznesení obvinenia a podal na súde obžalobu.

1.5. Súd poukázal na to, že žalobca proti uzneseniu o začatí trestného stíhania podal sťažnosť. Z trestného konania nebolo zistené, že by nevhodným správaním či konaním dal príčinu pre začatie trestného stíhania. Po podaní obžaloby žalovaný nepreukázal, že skutočnosti odôvodňujúce oslobodenie žalobcu vyšli najavo až po podaní obžaloby a že trestné stíhanie, vrátane podania obžaloby, si žalobca zavinil sám. Oslobodený nebol z dôvodu prekvalifikovania skutku a takýto čin by bol pre uplynutie doby nestíhateľný alebo že išlo o priestupok. V danej veci uznesením vyšetrovateľa ČVS ORP-291/OEK-NR-2012 zo dňa 17. 05. 2012 bolo voči žalobcovi začaté trestné stíhanie pre prečin sprenevery, pričom trestné konanie skončilo dňa 15.03.2017 jeho oslobodením, pretože skutok nebol trestným činom.

1.6. Posudzujúc nárok žalobcu na náhradu nákladov trestného konania súd vychádzal z názoru, že v trestnom konaní vznikla žalobcovi škoda úhradou trov právneho zastúpenia. Podľa dohody platil 100 eur za úkon, pričom tarifná odmena úkonu podľa vyhlášky bola 67 eur, k tomu režijný paušál. Žalobca náhradu uplatnil podľa špecifikácie, ktorá až na úkon zo dňa 14.08.2012 nebola medzi stranami sporná, rovnako ani to, že náhradu zaplatil. Žalovaný nespochybnil vykonanie úkonov právnej služby, nenapádal ich účelnosť, potreby ich vynaloženia, preto s poukazom na princípy CSP si súd, po oboznámení sa s nimi a trestným spisom, rozsah týchto úkonov považoval za preukázaný, okrem úkonu z 14.08.2012, ktorý neakceptoval, pretože z obsahu záznamu o stretnutí žalobcu s právnym zástupcom vyplýva, že nejednali o predmetnom trestnom konaní; právny zástupca žalobcu zastupoval aj v civilnom konaní, ktoré bolo predmetom rokovania. V tejto súvislosti vyslovil, že poškodený má nárok na primeranú objektivizovanú výšku náhrady škody tak, aby táto nebola ani voči povinnému subjektu neprimeraná. Nie je vylúčené, aby sa stíhaná osoba dohodla s právnym zástupcom na odmene. Je to však ich individuálna dohoda a povinná osoba má právo jej výšku preskúmať. Vyhláška č. 655/2004 Z.z. objektívne určuje výšku odmeny za úkon advokáta v trestnom konaní; v tomto prípade išlo o sumu 67 eur a režijný paušál 7,63 až 8,84 eura. Matematicky nemožno konštatovať, že suma 100 eur je približne rovnaká. Išlo o sumu o 31% vyššiu ako objektívne stanovená suma. Ustanovenie § 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. určuje, že poškodený má nárok na náhradu škody, ktorou je odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí

ako tarifná odmena advokáta. Súd preto vychádzal pri určení náhrady škody z tarifnej odmeny podľa § 14 vyhlášky č 655/2004 Z.z., bez nároku za úkon zo dňa 14.08.2012 v sume 42,38 eura a režijného paušálu v sume 7,63 eura a žalobcovi titulom náhrady škody za náklady právneho zastupovania priznal sumu 2.968,36 eur.

1.7. Súd vyslovil názor, že je právom, dokonca povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať trestný čin. Neznamená to však, že musí byť vznesené uznesenie o začatí trestného stíhania voči konkrétnej osobe alebo podaná žaloba. Trestné konanie vnáša do života obvineného značnú neistotu, znamená pre neho významnú psychickú záťaž, výrazne zasahuje do súkromia a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, aj keď nie je stíhaný väzobne; takýto zásah je citelnejší, ak je stíhaná osoba oslobodená z dôvodu, že sa skutok nestal, alebo nie je trestným činom. Ak takéto konanie trvá neprímerane dlho, pocity frustrácie môžu viesť k psychickému a fyzickému poškodeniu jednotlivca. Tam, kde je v stávke osobný, rodinný a pracovný život, občianska česť a doterajšia bezúhonnosť, sú dôsledky závažnejšie a vedú niekedy k úplnej osobnej, spoločenskej a profesijnej likvidácii dotknutej osoby (nález ÚS ČR I. ÚS 2551/13 zo dňa 29.04.2014). Súd prvej inštancie nepovažoval iba samotné konštatovanie porušenia práva za dostatočné zadosťučinenie.

1.8. Dospel k záveru, že v živote žalobcu v dôsledku trestného stíhania nastala podstatná a už nezmeniteľná zmena s vplyvom na celý jeho život. Tým, že bol protiprávne súdený, a napokon spod obžaloby oslobodený mu objektívne vzniklo právo na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu zásahov do jeho osobnosti, života, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti a súkromia. Dané porušenie je objektívne (nález ÚS ČR I.ÚS 2551/13 zo dňa 29.04.2014). Trestným konaním vzhľadom na jeho výsledok boli porušené základné ľudské práva žalobcu v zmysle Ústavy SR a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa súdu pre porušenie týchto práv žalobcu, ktorých náprava je konštatovaná aj v zákone č. 514/2003 Z.z., nebolo dostatočné zadosťučinenie samotné rozhodnutie v trestnom konaní, ale má právo aj na nemajetkovú ujmu v peniazoch. Táto skutočnosť vyplýva aj z trestného konania. Ak by bol uznaný žalobca vinným, tiež by to neostalo len na papieri, nebolo by to len o konštatovaní v rozsudku, ale dostal by aj nejaký trest. V tomto prípade mu hrozil trest odňatia slobody nepodmienečne na dobu až päť rokov. Adekvátne teda v prípade oslobodenia tiež nie je dostačujúce samotné rozhodnutie. Na druhej strane žalobca nepreukázal, že by z dôvodu trestného stíhania bol vylúčený z poľovného združenia a že prišiel o poľovný revír. Súd teda zvažoval, v akej výške by bola nemajetková ujma v peniazoch primeraná.

1.9. Uzavrel, že v príčinnej súvislosti s trestným konaním žalobcovi vznikla nemajetková ujma. Náhrada nemajetkovej ujmy má slúžiť na kompenzáciu stavu právnej neistoty, do ktorej bol žalobca uvedený a udržovaný v dôsledku neprímeranej dĺžky trestného konania. Trestné konanie sa viedlo voči žalobcovi od 17.05.2012 do 15.03.2017, spolu 4 roky a 302 dní. Každý občan má podľa súdu v prípade nezákonného obvinenia nárok na nemajetkovú ujmu. Rozdielny prístup z pohľadu konštatovaného základného postoja by bol v rozpore s ústavnými právami občanov SR. Zákon neurčuje výšku nároku ani približne, uvádza len, že nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy. Ani judikatúra súdov neurčila orientačnú sumu či hranice, v ktorých by sa náhrada pohybovala. Súd si pre určenie primeranej výšky určil základ za rok trestného stíhania žalobcu. Všeobecná maximálna výška základu by však bola značne vyššia. Podľa názoru súdu, v prípade žalobcu ako bežného bezúhonného občana SR, keď nešlo o známu osobu v rámci celospoločenského života, alebo osobu s významným vplyvom na dianie v športovom, kultúrnom či vedeckom živote, prípadne vysokého štátneho funkcionára, pri stíhaní za prečin, pri ktorom hrozil trest odňatia slobody do piatich rokov, bez väzobného stíhania, je výška nemajetkovej ujmy za každý rok trestného stíhania vo výške 1.200 eur. Objektívne súd túto sumu považoval za najnižšiu možnú sumu, naviac zohľadniac dlhšiu dĺžku trestného konania. Dodal, že výška náhrady by mala byť v takej sume, ktorá prinesie ponaučenie aj pre subjekt, ktorý práva občana porušuje, teda aby nešlo o zanedbateľnú sumu, s ktorou by napríklad mohol štát počítať, pri trestnom konaní ako s nepodstatným údajom, na druhej strane to však nemôže byť suma, ktorá by občana viedla k zneužitiu citovaných zákonných ustanovení pre osobné obohatenia, napr. nejakým vyvolaním trestného konania len za účelom oslobodenia. Za štyri roky (4.800 eur) a 302 dní (992,88 eura) predstavuje výška nemajetkovej ujmy sumu 5.792,88 eura. Spolu s náhradou škody za právne zastupovanie ide o sumu 8.761,24 eura.

1.10. Priznanie úroku z omeškania súd odôvodnil tým, že lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania. Žalovaný dobrovoľne neuhradil žalobcovi danú sumu, preto sa nasledujúci deň po odmietnutí tohto nároku dostal s plnením do omeškania. Súd preto žalovaného

zaviazal aj na zaplataenia úroku z omeškania od 21.02.2018, odo dňa nasledujúceho po doručení vyjadrenia žalovaného k uplatnenému nároku, vo výške 5,25 % ročne v zmysle § 517 O.z. a Nariadenia vlády č. 87/95 Z.z.. Vo zvyšku súd žalobu zamietol, keďže žalobu vo zvyšnej časti považoval za nedôvodnú.

2. Proti vyhovujúcej časti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, ktorý navrhol rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť. Odvolaním napadol vyhovujúcu časť výroku rozsudku namietajúc nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 365 ods. 1 písm. h/ CSP. Poukázal na ust. § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., § 9 ods. 1 cit. zákona a zdôraznil, že predpokladom vzniku zodpovednosti štátu za škodu je nezákonné rozhodnutie, alebo nesprávny úradný postup, vznik škody alebo ujmy, príčinná súvislosť medzi vznikom škody a nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, ktoré podmienky musia byť splnené súčasne. Prokurátor v trestnom konaní zastupuje štát a je povinný stíhať všetky trestné činy, o ktorých sa dozvedel a to z úradnej povinnosti vyplývajúcej z § 2 ods. 5, 6 Trestného poriadku. Podľa Nálezu ÚS SR sp. zn. II ÚS 163/2013 zo dňa 13.11.2013 uznesenie o vznesení obvinenia, na vydanie ktorého boli v čase jeho vydania splnené všetky zákonné predpoklady, preto nebolo zrušené ani v konaní o sťažnosti proti nemu a nemožno ho bez ďalšieho považovať za nezákonné, resp. odporujúce zákonu preto, že v čase jeho vydania existencia pravdepodobnosti o spáchaní určitého skutku konkrétnou osobou sa neskôr nepotvrdila. Uznesenie o vznesení obvinenia neobsahuje konečný záver o spáchaní trestného činu a vine obvineného. Je vydané na základe dôvodného podozrenia, že obvinený spáchal trestný čin. Ak dôjde k oslobodeniu spod obžaloby, nemusí to vždy znamenať, že uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané nesprávne. Nesúhlasil s právnym názorom, že oslobodzujúci rozsudok automaticky znamená, že trestné stíhanie žalobcu bolo nezákonné. Oslobodzujúci rozsudok je výsledkom dokazovania vykonaného po vznesení obvinenia na hlavnom pojednávaní, ktoré v momente vznesenia obvinenia ešte vykonané nebolo. Dôkazné požiadavky, ktoré je potrebné splniť, aby mohla byť určitá osoba uznaná vinnou sa líšia od dôkazných požiadaviek, ktoré je potrebné splniť, aby mohla byť osoba trestne stíhaná. Za nezákonné podľa jeho názoru možno považovať iba také rozhodnutie orgánu verejnej moci, ktoré nemalo zákonný podklad už v čase jeho vydania, nie ktoré bolo v čase vydania zákonné, ale na základe dokazovania vykonaného po jeho vydaní bol v trestnom konaní ustálený iný názor. Nezákonné rozhodnutie alebo nesprávny úradný postup musia byť jednoznačne konštatované v priebehu trestného konania, čo v danej veci nebolo. K výške priznanej nemajetkovej ujmy poukázal na to, že prostriedkami procesného útoku a procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov a ďalšie. V časti uplatňovanej náhrady nemajetkovej ujmy je žaloba iba všeobecná, okrem subjektívnych pocitov a tvrdení žalobcu nie sú v nej uvedené skutočnosti preukazujúce, že žalobcovi v priamej príčinnej súvislosti s jeho trestným stíhaním vôbec nejaká nemajetková ujma vznikla. Žalobca nepredložil a neoznačil žiaden dôkaz v tomto smere, hoci ho zaťažovalo dôkazné bremeno. On nemôže byť zodpovedný za to, že niekto nerešpektuje oslobodzujúci rozsudok, resp. prezumpciu neviny. V prípade vyhovenia žalobe žiadal určitú lehotu na plnenie 30 dní s odôvodnením, že vo všeobecnej trojdňovej lehote nevie zabezpečiť plnenie z dôvodu schvaľovacieho procesu úhrady a administratívno-časovej náročnosti procesu.

2. Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Stotožnil sa s dôvodmi rozhodnutia. Poukázal na to, že pánom sporu v prípravnom konaní je jednoznačne prokurátor, je garantom zákonnosti celého prípravného konania. Bolo mu vznesené obvinenie pre prečin sprenevery. Konajúca vyšetrovatelka bez akejkoľvek zmeny na základe produkovaných dôkazov aj po sťažnosti ho opätovne obvinila, dozorová prokurátorka jeho sťažnosti nevyhovela a bola podaná obžaloba. Krajský súd v Nitre v oslobodzujúcom rozsudku jednoznačne uviedol, že peňažné prostriedky nachádzajúce sa na účtoch v peňažných ústavoch sa stali vecou už od 01.01.2016 a nebola naplnená nielen objektívna stránka trestného činu, ale ani objekt, t.j. odvolací súd sa stotožnil so stanoviskom jeho obhajcu uvádzanom ešte v roku 2014 v odôvodnení odvolania. Nesúhlasil s tvrdením odvolateľa, že v trestnej veci ani policajný orgán, ani prokurátor žiadne rozhodnutie v rozpore so zákonom nevydali a nevedli taký postup, ktorý by bol v rozpore so zákonom. Nielen v čase podania obžaloby, ale aj v čase opakovaných vznesených obvinení malo byť prokurátorovi známe, že vklady na účtoch v banke nie sú vecami v právnom slova zmysle, ale pohľadávkami, ktoré možno zaradiť medzi tzv. iné majetkové hodnoty. Tzv. nematerializované peniaze nemožno podriaďiť pod žiadne ustanovenie Trestného zákona. Išlo jednoznačne o hmotnoprávne pochybenie žalovaného, v súvislosti s čím mu vznikla škoda.

4. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnuté, v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359 CSP, 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, viazaný rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP) a viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP), pretože nepovažoval za potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nevyžadoval si to dôležitý verejný záujem, s následným verejným vyhlásením rozhodnutia (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného v odvolaní napadnutej vyhovujúcej časti nie je dôvodné.

5. Predmetom konania je žaloba, ktorou si žalobca uplatnil nárok na náhradu škody podľa zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, ktorá mu vznikla nezákonným rozhodnutím (§ 3 ods. 1 písm. a/ cit. zák.) uznesením vyšetrovateľa OR PZ Nitra ČVS ORP-291/OEK-NR-2012 zo dňa 17. 05. 2012, ktorým bolo proti žalovanému začaté trestné stíhanie pre prečin sprenevery, keď spod obžaloby Okresnej prokuratúry Nitra zo dňa 10. 06. 2013 pre skutok právne kvalifikovaný ako prečin sprenevery podľa § 213 ods. 1, 2 písm. a) Tr. zákona bol rozsudkom Krajského súdu v Nitre č.k. 2To/76/2016-853 zo dňa 15. 03. 2017 oslobodený pretože skutok nie je trestným činom. Žalobca si uplatnil náhradu škody vzniknutej titulom náhrady trov právneho zastúpenia v sume 4.100 eur a náhradu nemajetkovej ujmy v sume 20.000 eur. Súd prvej inštancie preskúmaným rozsudkom žalobe vyhovel čiastočne, žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi titulom náhrady škody na trovách právneho zastúpenia sumu 2.968,36 eur a titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 5.792,88 eur. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Pre absenciu odvolania žalobcu rozsudok v zamietajúcej časti nadobudol právoplatnosť a predmetom prieskumu odvolacím súdom je vyhovujúci výrok rozsudku.

6. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania preskúmaval rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu odvolacích dôvodov žalobcu (§ 380 ods. 1 CSP). Tie spočívali v tvrdeniach o tom, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, čím uplatnil dôvody na odvolanie uvedené v § 365 ods. 1 písm. h) CSP.

7. K nesprávnemu právnemu posúdeniu je treba uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

8. Zásadná námietka žalovaného spočívala v tom, že neboli splnené predpoklady jeho zodpovednosti za škodu, pretože postup orgánov činných v prípravnom konaní bol zákonný. Žalovaný tvrdil, že nenesie zodpovednosť za výsledok trestného konania, pretože má zákonnú povinnosť v prípade zistenia, že trestný čin spáchala určitá osoba bez meškania vzniesť obvinenie, čo v danom prípade aj urobil. Uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané dôvodne a pre jeho vydanie boli v čase jeho vydania splnené všetky zákonné predpoklady. Oslobodenie žalobcu spod obžaloby nemusí vždy znamenať, že uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané nesprávne a jednotlivé dôvody oslobodenia spod obžaloby nemajú z hľadiska hodnotenia správnosti uznesenia o vznesení obvinenia rovnaký význam, v tejto súvislosti poukázal na uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo/64/2008 z 30.09.2009.

9. Odvolací súd po prejednaní veci sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie v tom, že v danej veci je daná zodpovednosť žalovaného za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Odvolacie námietky žalovaného sú totožné s námietkami, ktoré uplatnil pred súdom prvej inštancie a ktorými sa súd prvej inštancie dôsledne zaoberal a dostatočne sa s nimi vysporiadal; tieto nemohli privodiť zmenu napadnutého rozsudku. Ani v odvolacom konaní neboli tvrdené a ani preukázané také skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok odlišné rozhodnutie vo veci. Z tohto dôvodu si odvolací súd osvojil dôvody napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a v podrobnostiach na ne v zmysle § 387 ods. 2 CSP v napadnutej časti poukazuje.

10. Reagujúc na odvolanie žalovaného a rozhodnutie sp. zn. NS SR z 30.09.2009, na ktoré poukazuje, odvolací súd uvádza, že NS SR v rozhodnutí vyslovil názor, že z hľadiska zodpovednosti štátu za škodu má ten, kto bol oslobodený spod obžaloby právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o

vznesení obvinenia; takéto právo by nemal ak by si vznesenie obvinenia zavinil sám, bol spod obžaloby oslobodený len pre to, že nie je za trestný čin trestne zodpovedný, resp. že mu bola udelená milosť alebo že trestný čin bol amnestovaný. V posudzovanej veci bol žalobca spod obžaloby oslobodený spod obžaloby z dôvodu, že skutok, pre ktorý bol obžalovaný, nie je trestným činom. Takýto dôvod oslobodenia jednoznačne zakladá nárok na náhradu škody podľa zákona č. 214/2003 Z.z., (R35/91, nález ÚS SR zo 7.7.2016, sp. zn. I US 320/2016, nález ÚS z 24.3.2011 sp. zn. II ÚS 25/2011).

11. Odvolací súd poukazuje tiež na uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/116/2017 zo dňa 29. 01. 2018, podľa ktorého treba mať vždy na zreteli, že účinnosťou zákona č. 412/2012 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 514/2003 Z.z. došlo k zvýrazneniu postavenia prokurátora v trestnom konaní, s dôrazom na význam jeho rozhodnutia o podanej sťažnosti obvineného (poškodeného) proti uzneseniu o vznesení obvinenia a o podaní obžaloby príslušnému súdu z hľadiska určenia orgánu oprávneného konať za štát vo veci náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa zákona č. 514/2003 Z.z. Právna úprava obsiahnutá v § 4 ods. 1 písm. f/ zákona č. 514/2003 Z.z. ako kritérium na určenie konania Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v mene štátu vo veci náhrady škody podľa tohto zákona neustanovuje, že prokurátor nezákonné rozhodnutie vydal, ale že škodu spôsobil v trestnom konaní. K spôsobeniu škody dochádza pritom tým, že prokurátor, nevyužívajúc svoju kompetenciu, nezruší uznesenie o vznesení obvinenia, trestné stíhanie obvineného nezastaví, nepostúpi vec, ale osvojí si závery nezákonného rozhodnutia a podá na základe nich obžalobu. Prokurátor pred podaním obžaloby preskúma výsledky vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania a posúdi, či dostatočne odôvodňujú postavenie obvineného pred súd. Posúdenie tejto otázky závisí od toho, či v prípravnom konaní boli dôkazy potrebné pre meritórne rozhodnutie súdu obstarané v súlade so zákonom. Preskúma tiež, či policajt postupoval v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku, osobitne s tými, ktoré zabezpečujú právo na obhajobu. Prokurátor môže vziať obžalobu späť až do začatia hlavného pojednávania. Vec sa tým vracia do prípravného konania (§ 239 ods. 1 Trestného poriadku). Potom prichádza do úvahy už len odstúpenie od obžaloby (§ 239 ods. 2 Trestného poriadku), čo nie je posudzovaný prípad. Uvedené závery sú zhodné so závermi Ústavného súdu SR vyslovenými v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS/320/2016 zo dňa 07.07.2016, podľa ktorého nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia (vedenie) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Podľa ústavného súdu pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, resp. postupu orgánu činného v trestnom konaní nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Ústavný súd konštatoval, že ak bolo trestné stíhanie konkrétnej osoby zastavené z dôvodu, že sa skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, nestal, že skutok nie je trestným činom, resp. že skutok nespáchal obvinený, uznesenie, ktorým bolo obvinenému obvinenie vznesené a tiež aj záväzný pokyn prokurátora na vznesenie obvinenia (ak bolo obvinenie vznesené na základe pokynu prokurátora) sú vždy nezákonné, zasahujúce do základných práv jednotlivca.

12. V nadväznosti na uvedené v prejednávanej veci je určujúce to, že v trestnom konaní, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením obžalovaného (bol spod obžaloby oslobodený) , bolo vznesené obvinenie a prokurátor zamietol sťažnosť žalobcu proti uzneseniu vyšetrovateľa policajného zboru, uložil pokyn vo veci konať a podal v trestnej veci obžalobu. Orgánom konajúcim v mene štátu vo veci náhrady škody podľa § 4 ods. 1 písm. f/ zákona č. 514/203 Z.z.v znení zákona č. 412/2012 Z.z., ako správne uviedol súd prvej inštancie s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8 Cdo/289/2014 zo dňa 14.10.2015, publikované Zbierke stanovísk NS a súdov SR pod č.6/2016, je pritom Generálna prokuratúra SR.

13. Žalovaný v súvislosti s uplatnenou nemajetkovou ujmom tvrdil, že žalobca v žalobe neuviedol konkrétne skutočnosti preukazujúce vznik nemajetkovej ujmy v súvislosti s trestným stíhaním žalobcu a vznik nemajetkovej ujmy nepreukázal.

14. Zo spisu vyplýva, že žalobca nárok odôvodňoval tvrdením, že nielen on, ale aj jeho rodina zle psychicky znášala jeho trestné stíhanie, od známych najmä z radov poľovníkov často počul ako sa mu svedok Dušan Švec vyhráža, že ho dostane do basy. Počas celého stíhania čelil poznámkam o jeho trestnej činnosti a ani vo svojom blízkom rodinnom prostredí nebol vnímaný ako nevinný. Konfrontované boli aj jeho deti. Do vznesenia obvinenia bol bezúhonný a žil usporiadaným životom. Aj napriek oslobodeniu stále sú invektívy a narážka na jeho údajnú trestnú činnosť. V priebehu takmer 5-

ročného trestného stíhania bol vystavený neustálej hrozbe odsúdenia za skutok, ktorý nespáchal, čo malo vplyv na zníženie kvality jeho života v súkromnej, rodinnej, spoločenskej a pracovnej oblasti. Čelil neustálemu psychickému tlaku, že bude neprávom uznaný vinným a odsúdený. Táto neistota vyvolala u neho zdravotné ťažkosti v podobe vysokého tlaku a úzkostí.

15. Odvolací súd posudzujúc nárok na náhradu nemajetkovej ujmy súhlasí s názorom súdu prvej inštancie v tom, že trestné stíhanie žalobcu trvajúce od 17.05.2012 do 15.03.2017, t.j. spolu 4 roky a 302 dní znamenalo pre žalobcu bezosporu záťaž na jeho psychiku, čo sa prirodzene prejavilo na kvalite jeho života; logickým dôsledkom obavy z budúcnosti vyvolanej podľa presvedčenia žalobcu nezákonným trestným stíhaním bola úzkosť, strach, obava, teda iná kvalita jeho života ako v čase, pred trestným stíhaním. Je potrebné prihliadnuť na to, že žalobca bol bezúhonný občan. Samotná existencia trestného stíhania v prvom rade dehonestuje a diskredituje stíhanú osobu. Závažnosť tohto zásahu do osobnej sféry jednotlivca znásobuje fakt, že s trestným stíhaním je spravidla vždy spojená hrozba odňatia slobody, ktoré celkom určite predstavujú výrazný extrémny zásah do života stíhanej osoby a jej blízkych osôb. Existencia týchto skutočností je prirodzeným dôsledkom každodenného a dlhodobého pôsobiaceho stresu a obavy z nejistej budúcnosti, ktorej bol žalobca v dôsledku trestného stíhania vystavený počas dlhého obdobia, takmer piatich rokov. Trestné stíhanie žalobcu za skutok tak, ako bol kvalifikovaný (že dňa 08.01.2012 v pobočke Tatra Banky a.s. v Nitre neoprávnené, bez vedomia zodpovedných osôb vystupujúcich v mene Poľovníckej spoločnosti Sokolová, Zlaté Moravce, v rozpore so stanovami Poľovníckej spoločnosti z účtu spoločnosti, ku ktorému mal dispozičné oprávnenie, uskutočnil prevody finančných prostriedkov v prospech účtu, ktorého vlastníkom je Róbert Áč v sume 1.500 eur a v prospech účtu vlastníka Boris Krajmer v sume 1.500 eur a tieto peňažné prostriedky použil na iný účel, ako boli určené) vyvolali negatívne názory a postoje aj u členov poľovníckeho združenia, ktorého bol tiež členom a tieto pretrvávali dlhú dobu. Samotná okolnosť, či došlo napokon k vylúčeniu žalobcu zo združenia, resp. z akých dôvodov z hľadiska uplatneného nároku nie je podstatná. Bezpochyby, trestné stíhanie spojené s jeho konaním za poľovnícke združenie bolo s istotou témou členov združenia a osôb, ktoré využívali právo poľovníctva a poznali žalobcu. Súd prvej inštancie preto vychádzal zo správneho názoru, že už samotná existencia nezákonného rozhodnutia voči žalobcovi a následné vedenie nezákonného trestného stíhania postačuje na to, aby bol odškodnený aj vo sfére nemajetkovej ujmy a neobstojí tvrdenie žalovaného, že nárok nebol preukázaný. Žalovaný k priznanej výške nemajetkovej ujmy neuviedol žiadne právne významné odvolacie dôvody a jej výšku výslovne nenamietal. Odvolací súd má za to, že súdom prvej inštancie ustálená výška nemajetkovej ujmy 1.200 eur za rok, t.j. 3,28 eura denne je primeraná a zohľadňuje najmä dopad dĺžky trestného stíhania na osobu žalobcu a prostredie, v ktorom žije a pracuje a tiež dopad hrozby trestu odňatia slobody na jeden rok až päť rokov na jeho psychický stav.

16. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej časti v zmysle § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

17. V odvolacom konaní úspešnému žalobcovi odvolací súd priznal náhradu trov odvolacieho konania v zmysle § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP v plnom rozsahu, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).